

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1ObdoK/1/2024
Identifikačné číslo spisu: 8118203589
Dátum vydania rozhodnutia: 06.02.2024
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Hullová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2024:8118203589.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Hullovej a členiek senátu JUDr. Miroslavy Janečkovej a JUDr. Eriky Čanádyovej, v spore žalobkyne Investičná Správcovská s.r.o., Košice, Zvonárska 3, IČO: 44 484 011, zastúpenej Advokátska kancelária Fabian a Novosad s.r.o., Prešov, Masarykova 16, IČO: 51 913 984, proti žalovanému JUDr. Jánovi Surmovi, Prešov, Hlavná 122, správcovi úpadcu NACEVA - SLOVAKIA, spol. s r.o. v konkurze, Prešov, Bardejovská 38/A, IČO: 31 684 181, o vylúčenie vecí zapísaných do súpisu majetku podstat, o návrhu žalobkyne na nariadenie neodkladného opatrenia a o dovolaní žalobkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove č. k. 6CoKR/10/2022-406 z 20. októbra 2022, takto

rozhodol:

I. Dovolanie o d m i e t a .

II. Žalovaný m á proti žalobkyne n á r o k na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Napadnutým uznesením Krajský súd v Prešove (ďalej aj „odvolací súd“) potvrdil uznesenie Okresného súdu Prešov (ďalej aj „súd prvej inštancie“) č. k. 2Cbi/9/2018-375 zo 14. júna 2022, ktorým súd prvej inštancie zamietol návrh žalobkyne na nariadenie neodkladného opatrenia ako nedôvodný. Súd prvej inštancie podľa názoru odvolacieho súdu dostatočne, presvedčivo a objektívne odôvodnil svoje rozhodnutie, keď poukázal na to, že podľa návrhu žalobkyne mal súd žalovanému správcovi uložiť povinnosť nenakladať s hnutelným majetkom zapísaným do súpisu všeobecnej, resp. oddelenej podstaty úpadcu, voči ktorému si žalobkyňa uplatňuje vlastnícke právo a nárok na vylúčenie z konkurznej podstaty úpadcu. Takto vymedzený návrh na nariadenie neodkladného opatrenia však podľa názoru súdu prvej inštancie nezodpovedá účelu zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZKR“) a súd nemôže správcovi neodkladným opatrením zakázať plniť si svoje zákonné povinnosti. Neodkladným opatrením nie je možné správcu obmedzovať, ukladať mu povinnosti alebo usmerňovať jeho postup, a to či už v rámci konkurzného konania alebo iných konaní. Tieto vzťahy podrobne upravuje zákon, ktorý výslovne ustanovuje, do koho pôsobnosti uvedené patrí,

najmä zväčša do pôsobnosti príslušného orgánu. Okrem toho je zákonnou povinnosťou správcu vykonávať správu majetku podliehajúceho konkurzu s odbornou starostlivosťou tak, aby bol majetok dostatočne chránený pred poškodením, stratou, zničením, či iným znehodnotením a aby výdavky na jeho správu boli vynakladané v nevyhnutnej miere po dôkladnom zvážení ich účelnosti a hospodárnosti v zmysle prvej vety § 86 ods. 1 ZKR. S uvedenými právnymi závermi súdu prvej inštancie sa odvolací súd v celom rozsahu stotožnil a k odvolacím námietkam žalobkyne uviedol, že konkurzné konanie je autonómne v tom, že postupovať v ňom, robiť úkony a iným spôsobom ovplyvňovať jeho priebeh môže len súd, na ktorom konkurzné konanie prebieha a len v rámci tohto konania. V rámci dohľadu môže súd postup správcu pri speňažovaní usmerňovať pokynmi podľa ZKR. Do súdneho konania nemôže zasahovať žiaden iný súd (s výnimkou súdu rozhodujúceho o opravnom prostriedku), ale ani ten istý súd v rámci iného konania. Odvolací súd v tejto súvislosti poukázal na stanovisko obchodnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 16. decembra 2002 sp. zn. Obpj 7/2002 (R 63/2003), podľa ktorého usmerňovať činnosť správcu môže súd len v rámci konkrétneho konkurzného konania. Rozhodnutím vydaným v inom súdnom konaní nie je možné správcovi podstaty ukladať povinnosti, ktorými by sa upravoval postup v konkurznom konaní. Takýto postup by mohol viesť k situácii, že by správcovi boli dané vzájomne si odporujúce pokyny. Predbežným opatrením vydaným v inom konaní preto nemožno správcovi zakázať, aby nakladal s vecami zapísanými do súpisu podstaty. Takéto predbežné opatrenie by bolo neprípustným zásahom do iného konania. Z uvedeného - podľa názoru odvolacieho súdu - vyplýva, že ak by súd prvej inštancie vyhovel navrhovanému neodkladnému opatreniu v tomto konaní, ktoré nie je konkurzným konaním a správcovi zakázal nakladať s vecami zapísanými do súpisu podstaty, bolo by takéto rozhodnutie v rozpore s cieľom a účelom ZKR, ako aj s ustálenou judikatúrou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. S poukazom na uvedené odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie ako vecne správne potvrdil podľa § 387 ods. 1 a 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej aj „Civilný sporový poriadok“ alebo „CSP“). O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol podľa § 262 ods. 1 v spojení s § 396 ods. 1 CSP podľa pomeru úspechu strán v spore (§ 255 CSP) tak, že žalovanému ako procesne plne úspešnej strane v odvolacom konaní priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

2. Proti uzneseniu odvolacieho súdu podala žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzovala z ustanovenia § 420 písm. f) CSP. Namietala, že rozhodnutie odvolacieho súdu je nesprávne a nepreskúmateľné a odvolací súd sa nevysporiadal s jej odvolacími námietkami, keď bez akéhokoľvek presvedčivého odôvodnenia a vysvetlenia len odkázal na stanovisko obchodnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. Obpj 7/2002. Zdôraznila, že predmetné stanovisko vychádzalo z právneho režimu zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní účinného do 31. decembra 2005 a je tak prekonané a argumentačne nepoužiteľné v danej veci. Podľa jej názoru žiadne zákonné ustanovenie nevyklučuje súd z možnosti nariadiť neodkladné opatrenie počas konkurzného konania. Poukázala na nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. II. ÚS 40/04 z 13. apríla 2005, z ktorého vyplýva, že konkurzné konanie a konanie o vylúčení vecí z konkurznej podstaty sú dve samostatné konania, ktoré majú odlišný účel. V konaní o vylúčení vecí z konkurznej podstaty je súd povinný postupovať podľa ustanovení Civilného sporového poriadku a v plnom rozsahu ho aplikovať. Keďže práve súd je orgánom verejnej moci, ktorý musí zaistiť ochranu práv účastníkov tam, kde by ešte pred samotným rozhodnutím sporu mohlo dôjsť k ich ohrozeniu, je dovolateľka toho názoru, že v konaní o vylúčení vecí z konkurznej podstaty môže súd voči správcovi nariadiť aj neodkladné opatrenie. Súd prvej inštancie ani odvolací súd sa podľa názoru dovolateľky dostatočne nevysporiadali s jej právnou argumentáciou. Odvolací súd síce uviedol, že nevidí dôvod odchyliť sa od právnych záverov súdu prvej inštancie, avšak bližšie nešpecifikoval úvahy, o ktoré svoje tvrdenie opiera. Zdôraznila, že povinnosť správcu vykonávať správu majetku podliehajúceho konkurzu s odbornou starostlivosťou (§ 86 ods. 1 ZKR) ešte nezakladá jeho povinnosť prenajímať majetok tretím osobám. Namietala, že súdy sa jej tvrdeniami, že takýmto užívaním vecí zo strany správcu dochádza k ich znehodnoteniu, vôbec nezaoberali. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu nezodpovedá požiadavkám zákona, konkrétne ustanoveniu § 387 ods. 3 CSP, čím došlo zo strany odvolacieho súdu k porušeniu práva na spravodlivý proces. Na základe uvedeného dovolateľka navrhla, aby dovolací súd zrušil dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie, alternatívne,

aby napadnuté rozhodnutie zmenil a nariadil ňou navrhované neodkladné opatrenie. Zároveň žiadala priznať nárok na náhradu trov konania vo výške 100 %.

3. K dovolaniu žalobkyne zaslal žalovaný vyjadrenie, v ktorom poukázal na to, že odvolací súd na stranách 6 a 7 uznesenia - vzhľadom na námietky žalobkyne - doplnil ďalšie dôvody na zdôraznenie správnosti svojho rozhodnutia, s ktorými sa žalovaný stotožňuje. Zdôraznil, že navrhovaným neodkladným opatrením by mu vznikla neprimeraná ujma, a to z dôvodu hodnoty všetkých hnutelých a nehnuteľných vecí, ktoré sú predmetom nájmu v porovnaní s hodnotou vecí, na ktoré si uplatňuje nárok žalobkyňa. Navrhol, aby dovolací súd dovolanie ako nedôvodné zamietol.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (ďalej aj „dovolací súd“), po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP a contrario) pred samotným vecným prejednaním dovolania skúmal, či tento mimoriadny opravný prostriedok je procesne prípustný.

5. Podľa ustanovenia § 419 CSP, proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

6. Podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

7. Podľa ustanovenia § 447 písm. c) CSP, dovolací súd odmietne dovolanie, ak smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné.

8. Úspešné uplatnenie dovolania je vždy nevyhnutne podmienené primárnym záverom dovolacieho súdu o prípustnosti dovolania a až následným sekundárnym záverom, týkajúcim sa jeho dôvodnosti. Z citovaných zákonných ustanovení, upravujúcich otázku prípustnosti dovolania, je zrejmé, že na to, aby sa dovolací súd mohol zaoberať vecným prejednaním dovolania, musia byť splnené podmienky prípustnosti dovolania vyplývajúce (v danom prípade) z § 420 CSP a tiež podmienky dovolacieho konania, t. j. aby (okrem iného) dovolanie bolo odôvodnené dovolacími dôvodmi, aby išlo o prípustné dovolacie dôvody a aby tieto dôvody boli vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 CSP. Pri skúmaní prípustnosti dovolania dovolací súd vychádzal zo zistenia, že dovolaním je napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, vydané v konaní o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, pričom práve dôkladné skúmanie povahy napadnutého rozhodnutia (či sa jedná o rozhodnutie vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí) považoval za kľúčový aspekt pre posúdenie otázky prípustnosti dovolania.

9. Dovolací súd preto v prvom rade skúmal, či dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu, potvrdzujúce uznesenie súdu prvej inštancie o zamietnutí návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, je rozhodnutím vo veci samej, prípadne rozhodnutím konečným, ktorá povaha rozhodnutia by otvárala dovolaciemu súdu možnosť preskúmať prípustnosť dovolania podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP. Dovolací súd upriamuje pozornosť na ustálenú rozhodovaciu prax Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (R 21/2018, R 76/2018), z ktorej vyplýva, že proti rozhodnutiu odvolacieho súdu o neodkladnom opatrení je prípustné dovolanie podľa ustanovenia § 420 CSP vtedy, ak má charakter rozhodnutia vo veci samej. Pri neodkladných opatreniach nekonzumujúcich vec samu (vo vzťahu k vylúčeniu prípustnosti dovolania) zohľadňuje, že ide (len) o dočasné procesné opatrenie súdu, trvanie ktorého je obmedzené a môže byť za podmienok uvedených v zákone zrušené. Neodkladné opatrenie má v takomto prípade nastoliť určitý stav len dočasne a bez ujmy na konečnú, definitívnu ochranu, poskytovanú až rozhodnutím súdu vo veci samej. Zákonodarca tu nepochybne zohľadnil, že procesné nesprávosti súdov, ku ktorým pritom môže dôjsť, sa v takom prípade vyznačujú nižšou intenzitou porušenia procesných oprávnení strán sporu (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn.

3Cdo/157/2017 z 11. októbra 2017). K uvedenému záveru dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „Najvyšší súd SR“ alebo „NS SR“) už v rozhodnutí sp. zn. 8Cdo/83/2017 zo 14. júna 2017, v ktorom uviedol, že rozhodnutie o neodkladnom opatrení má povahu rozhodnutia vo veci samej len vtedy, ak samotné neodkladné opatrenie konzumuje vec samu. Taktiež v uznesení sp. zn. 3Cdo/157/2017 z 11. októbra 2017 Najvyšší súd SR vyslovil, že dovolanie nie je podľa § 420 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým odvolací súd potvrdil uznesenie súdu prvej inštancie o nariadení neodkladného opatrenia na základe takého návrhu, spolu s ktorým, prípadne po podaní ktorého, bola podaná nadväzujúca žaloba.

10. Rozhodnutie o neodkladnom opatrení má teda povahu rozhodnutia vo veci samej vtedy, ak samotné neodkladné opatrenie konzumuje vec samu. Takáto situácia môže nastať v prípade návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, podaného po skončení konania (pri splnení podmienok podľa § 325 ods. 1 CSP). Rovnako v prípade návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, podaného pred začatím konania, na ktoré nenadväzuje žaloba podľa § 336 ods. 1 CSP, konanie končí rozhodnutím o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia a konzumuje vec samu (uznesenie NS SR sp. zn. 5Cdo/154/2018 z 28. marca 2019). V posudzovanej veci nejde o žiaden z uvedených prípadov rozhodnutia vo veci samej, keďže návrh na nariadenie neodkladného opatrenia bol podaný v prebiehajúcom konaní vo veci samej (o vylúčení vecí zapísaných do majetku podstat), konkrétne po tom, ako dovolací súd uznesením sp. zn. 1Obdo/84/2020 z 24. novembra 2021 zrušil rozsudok odvolacieho súdu z 11. júna 2020 a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Týmto rozhodnutím dovolacieho súdu sa vec sama vrátila do štádia odvolacieho konania, a teda doposiaľ nie je právoplatne skončená. Nejde preto o prípad rozhodnutia o neodkladnom opatrení, ktoré by konzumovalo vec samu a ani o iné rozhodnutie, ktorým sa konanie končí.

11. Keďže v posudzovanom prípade nejde o rozhodnutie vo veci samej a ani o iné (nemeritórne) rozhodnutie, ktorým sa konanie končí, prípustnosť dovolania nemožno vyvodzovať z ustanovenia § 420 písm. f) CSP. S poukazom na uvedené dovolací súd dovolanie žalobkyne podľa § 447 písm. c) CSP odmietol, keďže smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné. Vzhľadom na odmietnutie dovolania ako (objektívne) neprípustného sa dovolací súd už nezaoberal skúmaním dôvodnosti podaného dovolania.

12. V dovolacom konaní úspešnému žalovanému dovolací súd priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania proti žalobkyne, ktorá úspešná nebola (§ 453 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP). O výške náhrady trov dovolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 CSP).

13. Rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.